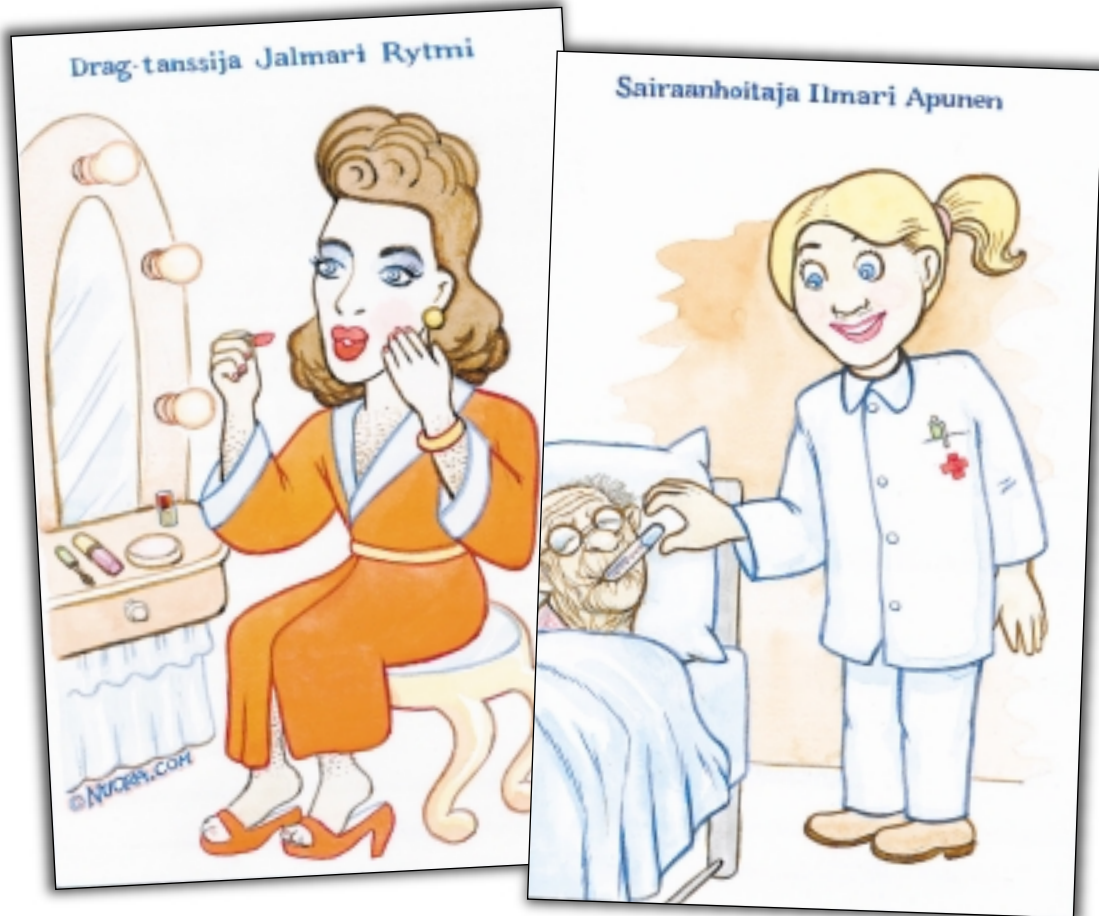


Kun Musta Pekka jää käteen.



# HULLUNKURISET YDINPERHEET

Pekka-korttipeli on kurkistusluukku 1950-luvun Suomen yhteiskuntaan.

**KAARINA KAILO** järjestää pelikortteja kädessään. Oulun yliopiston naistutkimuksen professori on hetkeksi keskeyttänyt palaveriruuhkansa peliä varten. Peli on korttipeli Pekka, joka tunnettiin aiemmin Musta Pekka -pelinä. Valmistaja vaihtoi nimen kymmenkunta vuotta sitten.

Professori Kailo on pelannut peliä viimeksi lapsena kuten suurin osa suomalaisista. Tuntemattoman suomalaistaiteilijan 1950-luvulla suunnittelemaa peliä myydään noin 30 000 pakkaa joka vuosi. Pelissä koostaan neljän kortin sarjoja eli perheitä. Perheissä on isä, äiti, poika ja tyttö. Pelin häviää se, jonka käteen jää Musta Pekka.

Professori Kailo yrittää lapsena oppimaansa jekutusta ja nostaa Mustan Pekan muita kortteja ylemmäs. Toimittaja ei mene lankaan. Pian professori onnistuu kokoamaan pankkiiri **Pohatan** perheen. Heillä on yhteinen, isän sukunimi. Professori analysoi, mitä Pohatan pelikorttiperhe meille kertoo:

”Tyttär Marketta Pohatta on

barbi, laiha ja hänellä on selvästi tunnistettavat rinnat ja siniset silmät. Ei selvästikään ole queer eikä globalisaation vastustaja”, Kailo sanoo.



**MUSTAN PEKAN** ammatit ovat 1950-luvulta. Tuon ajan lapsista useimmat asuivat maaseudulla, ja kasvoivat maanviljelijän perheessä, tunsivat kalastajan, valokuvaajan, vaatturin ja leipurin. Pankkiirilta haettiin asuntolainaa, ja luutnantti oli tuttu so-taväestä. Merikapteenin ja var-sinkin lentokapteenin ammatti oli hohdokas.

Pappia joukossa ei ole, sillä kyse on korttipelistä. Sen sijaan pelistä löytyy kaksi taiteilijaa, soittajaa ja kuvanveistäjää. Niin, ja Musta Pekka.

Toimittaja saa koottua kapteeni **Merikallion** perheen yhteen tuuliajoilta. Rouva Merikallio lukee lehteä nojatuolis-sa, jonka taustalla on taulu mer-ta kyntävästä purjelaivasta. Hän odottaa miestä meriltä. Poika leikkii rannalla purjeventeellä ja näyttää suunnittelevan merille-



Professori Kaarina Kailo järjestää perhepakkaa.

lähtöä. Tyttö valmistautuu naisen rooliin huiskuttamalla horisonttiin katoavalle laivalle. Hyvästijättöä tekevä tyttö ja kotona miestä odottava äiti edustavat Kailon mielestä tunne- ja hoivataloutta.

”Vastikään eräs iranilainen poliittinen päättäjät kertoi, että naisia ei voi ottaa mukaan politiikkaan, koska he edustavat kansakunnan moraalialia ja tunteita. Nainen häpäisisi itsensä menemällä mukaan julkiseen elämään. Vastaavia argumentteja on käytetty aikaisemmin Amerikassa ja laajemmin Euroopassa, Suomessakin. Tätä voi tulkita siten, että hoivaa voi pehmeitä arvoja edustavista naisista tulisi häikäilemättömiä, jos he osallistuisivat julkiseen elämään. Implisiittisesti tämä tarkoittaa sitä, että mies on häi-

**Näyttäisikö 2000-luvun perhe Pekka-korttipelissä tältä? Kuvittaja Jouko Nuora piirsi Nyt-liitteen pyynnöstä peliin kaksi uutta korttia.**

käilemätön ja epämoraalinen toimiessaan julkisessa elämässä”, Kailo sanoo.

**TOIMITTAJA** kiilaa pelissä johtoon kokoamalla luutnantti **Säilän** perheen. Totisella luutnantilla on iso säilä, oikea freudilainen ohjus, ja teräksiset kannukset jaloissa. Kärsiiköhän hän homofobiasta? Rouva Säilällä on ruoska kädessä, ja taustalla on hevonen. Urho Säilä ratsastaa puuhevosella, Sirkka Säilä vetää puuhevosta narusta.

Professori ryhtyy analyysiin. ”Tulee mieleen Freudin pikku Hans. Äiti edustaa viettien maailmaa. Pojan rakentaessa miehistä identiteettiään, kun naisen ei enää voi samastua, samastuminen siirretään isään, ja samalla alkaa naiseuden halveksinta. Vietistä tulee äidin symboli, jolla ratsastetaan. Hevonen on siis viettileikkikalua”, Kailo sanoo.

Sitten professoria onnistaa. Hän kokoaa lentäjän perheen yhteen ja löytää pakasta ensimmäisen marginaalisen hahmon. Tytöllä, Irma **Kotkalla**, on housut jalassa, ja hän vetää leijaa. Orastava lesbotyttö selvästi!

”Tai hänestä voi tietysti tulla myös naisellinen teknologiajohtaja”, Kailo pehmentää.



**PEKKA-PELISSÄ** parempien perheiden rouvat ovat koti- tai edustusvaimoja.

Leipurin, vaatturin, kalastajan ja maanviljelijän vaimot näyttävät puolestaan juurevilta kansanihmisiltä, ja he ovat mukana työelämässä. Kuitenkin niin, että mies tekee luovan työn ja nainen avustaa. Leipurin poika **Olli Limppu** puree hymyillen ruisleipää, kun tytär Pirkko Limppu mieltii, uskaltaisiko puraista rinkiä.

”Kehityksissä tytöt eivät edelleenkään saa niin paljon ruokaa kuin pojat, koska he eivät ole yhtä arvokkaita”, Kailo huomauttaa.

”Mutta myös länsimaissa tytöt syövät vähemmän, koska tytön tehtävä on olla hoikka ja kaunis.”

Auttaako Matti **Verka** isäänsä?

Ei, hän aikoo leikata frakin lahkeet saksilla. Erkki **Peltomies** vetää kissaa hännästä. Pojathan ovat aina poikia? Kalastajan tytär Anna **Lohi** istuu punaiset vaatteet päällä paljussa ja huutaa. Vesi valuu yli äyräiden. Hänestä tulee isona feministi, innostumme.

**PELI PÄÄTTY.** Professori Kailoa hymyilyttää. Toimittaja katsoo Mustaa Pekkaa kädessään.

Miksi se häviää, joka on mustan miehen kaveri? Kuka pelkää mustaa miestä?

”Se, joka pelkää kosta”, Kailo vastaa.

Miten musta mies kostaisi, jos hänellä olisi yhtä paljon valtaa kuin meillä? Tosiasiallisestihan Pekan pitäisi Kailon mielestä olla musta nainen.

”Orjuuden ja kolonialismin historiassa mustat naiset ovat kaikkein heikoimmilla. Syrjinnästä johtuva koston pelko ja torjuttu syyllisyyden tunne projisoidaan heikompaan. Suomesakin on pelätty mustalaista ja juutalaisia, heillä on uskottu olevan paha silmä”, Kailo pohtii.

”Tämä on psykologisen mekanismina loistava, pahuuden projisointi pikkolopukuiseen Mustaan Pekkaan, josta on tehty eläimellisen apinamainen, siis ali-ihminen. Riisto on tehty hyväksyttävämmäksi antamalla hänelle sikari käteen. Hymyilevä Musta Pekka hyötty ja selvästi myös nauttii orjuudestaan kuvassa.”



**MIETIMME VIELÄ**, minkälaiset Musta Pekka -kortit olisivat, jos ne tehtäisiin 2000-luvun Suomessa. Pelissä pitäisi olla sekä hohdokkaita että tavallisia ammatteja.

*Suomen Kuvalehden* tutkimuksen mukaan Suomen arvostetuimmat ammatit ovat tällä hetkellä kirurgi, lääkäri, silmä-lääkäri, ylilääkäri, hammaslääkäri, psykiatri ja eläinlääkäri.

Jos Pekka-pelin perinteitä noudatettaisiin, nämä kaikkein arvostetuimmat ammatit eivät peliin kuuluisi.

Tavallista pულიaista edustaisivat vaikkapa opettaja, sairaanhoitaja, poliisi, insinööri, kauppias ja konttoristi – ja webmaster, it-yrittäjä ja tanssija.

Pelissä voisi olla poliisiäiti **Järvinen** ja kotona lapsia hoitava isä **Pulkkinen**, joilla on lapsia nykyisestä ja edellisistä avioliitoista. Pätkätöitä tekevä äiti, kolmivuotias tytär ja webmasterina toimiva isä, joka on ottanut vaimonsa sukunimen. Lapseton avopari, sinkku it-yrittäjä, yksinhuoltajamyymyjä ja kauppiasperhe.

Suhteensa rekisteröineet dragtanssija Ilmari ja sairaanhoitaja Jalmari. Romaniperhe, jossa äidin, isän ja lasten lisäksi on mummu, isoisä ja setä. Niin ja kotimaassaan insinööriksi valmistunut mutta Suomessa työttömäksi jäänyt somalimies.

Jussi Vilkuna

Pekka-korttipeli, valmistaja Peliko Oy, 2,50 euroa.

